

Pokkasennätys

Viikon ehdoton uutinen on ollut se, että talvella on pakkasta. Kittilän Pokan kylässä on päivittäin paranneltu ennätyksiä kuin Sergei Bubka seiväshypyssä. Tosin tässä tapauksessa kysymyksessä on enemmänkin limbo kuin seiväshyppy, koska ennätykset paranevat alaspäin.

Tuorein pokkasennätys on 51,5 astetta, ellei sitäkin ole jo alitettu. Tällainen meno panee epäilemään, että pokkalaisten lämpömittariin on lirautettu dopingia sekaan.

Joka tapauksessa Pokan kylä on nyt maailman napa, jonne puolet Suomen toimittajakunnasta on säännänyt haastattelemaan jokaista kylän asukasta. Heitä ei tosin erota toisistaan, koska kaikilla on kaulaliina käärittynä naaman ympärille.

Ilman valpasta tiedonvälitystä kansalaiset eivät ehkä olisi huomanneetkaan ennätysten syntymistä, sillä useimpien mielestä -50,4 astetta tuntuu jotakuinkin yhtä holotnalta kuin -51,5 astetta.

Luonnossa kuitenkin sattuu kummia, kun lämpötila laskee. Miinukselle mentäessä tapahtuu kaikki se mikä lämmitessäkin, tosin päinvastaisessa järjestyksessä.

Se alkaa jo aivan pikkupakkasessa. Esimerkiksi -3 asteessa ei enää normaali kolmannen asteen kuulustelu onnistu, vaan käy päinvastoin: poliiseista tulee ystävällisiä ja he alkavat kertoilla kuulusteltavalle konnalle intiimeimpiä asioitaan. Se on niin noloa, että nykyisin kuulustelut pyritäänkin aina järjestämään sisätiloissa.

Jos lämpötila laskee ihmisen kainalossa, kielen alla tai pyllyssä alle -37 asteen, hänellä sanotaan olevan kylmettä. Siihen liittyy usein kuumia aaltoja ja nenän kuivumista. Kylmeen yllättäessä on viisainta välttää lepoa ja lopettaa juominen. Jos kylme laskee alle -40 asteen, potilas saattaa lakata hourimasta ja alkaa käyttäytyä selväpäisesti. Silloin on äkkiä juostava mahdollisimman kauas kaikista lääkäreistä.

Kun saunassa alkaa olla pakkasta yli 50 astetta, siellä on käytännössä mahdoton saada enää kunnon löylyjä, saati hikeä. Vaikka löylyä alunperin olisikin, tuollaisessa kylmyydessä kiuas imaisee sen sisäänsä, eikä vesi pysy edes kiukaalla, vaan hyppiä sieltä ämpäriin.

Yleisesti tunnettu tosiasia on se, että suorakulma oikenee 90 asteen pakkasessa. Se johtuu siitä, että kulmamolekyylit eivät noin kylmässä millään taivu vinkkelille, vaan oikaisevat koipensa, sikäli kuin molekyyleillä ylipäänsä on koipia. Tiedemiehet ovat asiasta vähintään kahta mieltä.

Sadan asteen pakkasessa ilmassa oleva vesihöyry tiivistyy vedeksi, ja koska vesi on ilmaa painavampaa, alkaa vesisade. Maapallolla ei ole luonnonoloissa vielä koskaan mitattu sadan asteen pakkasia, joten teoriaa ei ole pystytty empiirisesti todistamaan, mutta useimmat tutkijat ovat ns. deduktiivisen negaation perusteella varmoja, että noinhan siinä täytyy käydä.

Vielä kovemmista pakkasista on hyötyä kotioloissakin. Jos nimittäin työntää kuivan leivänkannikan -200-asteeseen uuniin, tunnin parin päästä sieltä voi saada tuoretta, maukasta taikinaa.

